

נאמנים הכותים לומר: קברנו שם את הנפלים, או לא קברנו.

רוחני, במחטיא את חבירו, אלא מעמידים את הפסוק במכשול גשמי.

וכן **נאמנים** הכותים לומר על הבהמה אם בכרה אם לא בכרה.

אמר רבי אבהו: נאמנים רק בכהן כותי עומד שם.

ונאמנים על ציון קברות.

ופרכינן ודילמא כהן טמא הוא, ולכן עומד שם⁽²⁹⁾.

ואין נאמנין לא על הסככות, ולא על הפרעות, ולא על בית הפרס. שהם ספק טומאות מדרבנן שהכותים לא חששו להם, ויבוארו בגמרא.

ומשנינן: הכא איירי בכהן טהור, דנקיט תרומה בידיה.

זה הכלל: דבר שחשודים בו הכותים — אין נאמנין עליו.

ופרכינן: ודילמא תרומה טמאה היא בידו?

ומשנינן: דקאכיל מינה. ותרומה טמאה אסורה באכילה מה"ת.

אי הכי — מאי למימרא?

גמרא:

תז-א שנינו במשנה שהכותים משליכים נפליהם.

מהו דתימא: לא בקיאי ביצירה וקא סברי שאפילו נפל מעל ארבעים יום מיא בעלמא הוא.

והוינן בה: מאי דרוש הכותים, שנמנעו מלקוברם?

קא משמע לן שהם בקיאים ביצירה.

ומשנינן: הכי דרוש: "לא תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשונים בנחלתך".

שנינו במשנה: הכותים נאמנין על הבהמה.

והוינן בה: והא לית להו ולפני עור לא תתן מכשול?

ובספרי מעמיד פסוק זה במי שמוכר קברות אבותיו. ואמרו הכותים: כל שיש לו נחלה — יש לו גבול שצריך לקוברו בקבר.

אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: בגוזז בעצמו את הבהמה ועובד בה.

כל שאין לו נחלה — אין לו גבול.

אי הכי — מאי למימרא?

שנינו במשנה: נאמנים הכותים לומר קברנו מפני שטומאת מת דאורייתא.

מהו דתימא: לא בקיאי בטינוף של בהמה שיוצא ממנה דם מהרחם, והם אינם יודעים מה נקרא טינוף הפוטר את הוולד הבא

והוינן בה: כיצד נאמנים? והא לית להו "ולפני עור לא תתן מכשול", ביחס למכשול

29. ראה תוס' [ד"ה ודלמא] שאף דקיי"ל שכהן טמא גמי אסור ליכנס וליטמא בבית הקברות

היו מסירין אותם, ואין אנו יודעים מתי מסירים אותם.

ותנא: החורש בית הקברות הרי זה עושה בית הפרס.

ועד כמה הוא עושה בית הפרס שיש לחשוש שהתפזרו שם העצמות — מלא מענה המחרשה באורך מאה אמה על מאה אמה. שהוא שיעור בשטח — בית ארבעת סאין.

רבי יוסי אומר: המש סאין.

וכי לא מהימני כותים על בית הפרס ועל סככות ופרעות?

והתניא: שדה שאבד בה קבר שהיא הנקראת בית הפרס — נאמן כותי לומר אין שם קבר. לפי שאינו מעיד אלא על גופו של קבר. שאינו ספק אלא ודאי, כי מעיד שבכל אותו מקום אין קבר, וקבר עצמו טומאתו היא מן התורה.

וכן אילן שהוא מוסף על הארץ נאמן לומר אין תחתיו של אילן זה קבר כלל. לפי שאינו מעיד אלא על גופו של קבר!

ומשנינן: אמר רבי יוחנן: במהלך ובא על

פני כולה שאז ודאי שאם היה בה קבר נטמא. והא דשנינו במשנתנו שאינם נאמנים הוא באופן שאינו מהלך על כולה שאז הדבר אינו ודאי, אלא ספק ולפיכך אינו נאמן.

מקשה הגמרא: אי הכי, מאי למימרא? כיון שעבר על פני כולה אם לא היה ברור לו שניטלה הטומאה לא היה עובר.

מתרצת הגמרא: מהו דתימא רצועה נפקא שיש רצועה קטנה היוצאת מן השדה ונקראת על שם שדה זו ושם הוא תולה את מקום הטומאה. ומכל מקום עבר שם מספק כיון שלספק אינו חושש, קמ"ל שלא חיישינן.

שנינו במשנה: זה הכלל וכו'.

שואלת הגמרא: לאתויי מאי? היינו, מה בא להשמיענו.

ומשנינן: לאתויי תחומין, שאין כותי נאמן לומר עד כאן תחום שבת כיון שתחומין דרבנן. ויין נסך, שאין כותי מקפיד על מגע עכו"ם.

הדרן עלך דם הנדה

פרק הרואה כתם

טומאה, כגון שישיבה האשה על הקרקע, ובשעה שעמדה ראתה כתם דם על הקרקע שתחתיה⁽⁷⁾.

ד. כתם שנמצא על גבי בגד צבעוני, שאפשר ששינה צבע הבגד את צבע הכתם⁽⁷⁾.

ה. קטנה שאין דרכה לראות, לא גזרו על כתמיה⁽⁸⁾.

[בזמן הזה רוב הנשים אינן מרגישות ביציאת הדם מגופן, אולם הכריעו הפוסקים שדם שיוצא מגופה כאורח הנשים מטמא מדאורייתא⁽⁹⁾, ורק כתם דם שמצאה בגופה או בבשרה טומאתו היא מדרבנן בלבד, ונוהגים בו ההתרים הנ"ל⁽¹⁰⁾].

מתניתין:

- א. אשה הרואה כתם של דם על בשרה, שלא ב-11 הרגישה⁽¹⁾ ביציאת הדם מגופה, אלא מצאה הכתם על בשרה —

מדין תורה אשה שיצא ממנה דם אינה טמאה בטומאת נדה, אלא אם כן הרגישה ביציאת הדם.

דם שיצא בלא הרגשה נקרא בלשון חכמים 'כתם', ואינו מטמא. שנאמר 'דם יהיה זובה בבשרה' [ויקרא טו יט], ודרש רבי עקיבא 'דם ולא כתם'. דרשה נוספת להתר זה דרש שמואל מ'בבשרה', 'עד שתרגיש בבשרה'⁽⁸⁾.

מדרבנן גזרו טומאה גם על ה'כתמים'⁽⁹⁾, אולם הגבילו חכמים את גזירתם והשאירו במקרים מסוימים את דין תורה:

א. במקום שישנה 'תליה' לכתם, כלומר שידוע לנו על מקור נוסף של דם שאפשר שמשם נפל הדם על האשה, כגון שעברה בשוק של טבחים שמצוים שם דמים, ואפשר שניתו עליה דם בשעה שעברה שם, תולים שאין הדם מגופה, וטהורה.

ב. כתם קטן שאין גודלו כגודל גריס⁽³⁾.

ג. כתם שמצאתו על גבי דבר שאינו מקבל

ה. טעם היתר זה יבואר להלן פרק האשה [סא ב], ובהערה 68.

ו. לעיל ה א.

ז. ביאור פסק זה ראה בהערה 3.

ח. גם ההיתר לכתם הקטן מגריס נוהג בזמן הזה, וראה בהערות 51-52, ו 64.

1. נחלקו הראשונים והאחרונים האם משנתנו עוסקת רק בכתם דם שאין ידוע מהו מקורו,

א. יש מהראשונים שסוברים ששתי הדרשות הללו מלמדות על שני היתרים נפרדים, ויתבאר בהרחבה להלן בהערות 7-10, 13, 30, 56.

ב. סיבת גזירה זו תבאר להלן הערות 30-31, וראה עוד בהערה 82.

ג. יש מהאחרונים שסוברים שהיתר זה הוא חלק מההיתר הראשון שהקלו לתלות את הכתם בגורם חיצוני, ויתבאר להלן הערה 52, וראה עוד בהערות 64, 73, 76.

ד. טעם היתר זה יבואר בהערה 31.